

Aloite: Taloustaidon opetusta lisättävä

Taloustaito on kaikkia koskettava aihe, josta ei pääse yli eikä ympäri arjessaan. Viime aikoina monia - mukaan lukien nuoria - on puhututtanut ilmiöt kuten inflaatio, korkojennousu ja ostovoiman heikkeneminen. Valitettavasti monen nuoren mielestä taloustaitonsa ovat puutteellisella tasolla, aina yläkoulusta ammattikouluun ja lukioonkin asti.

Laskevien PISA-tulosten ohella on syytä olla huolissaan tästä kehityskulusta talousosaamisen saralla. Suomessa on tällä hetkellä 500 000 henkilöä ulosoton piirissä, joka on valtava määrä. Yli kymmenes 20-24-vuotiaista miehistä ja 25-29-vuotiaista naisista on maksuhäiriömerkintä. Taloustaitojen lisääminen ehkäisisi pikavippi- ja velkakierteeseen joutumista ja sen seurauksena syrjäytymistä yhteiskunnassa esimerkiksi työn, lainan, puhelinliittymän, luottokortin tai vaikka vuokra-asunnon saamisessa. Tähän ongelmaan on syytä tarttua lisäämällä taloustaitojen opetusta kaikilla koulutusasteilla, sillä sosioekonominen tausta voi vaikuttaa paljon siihen, kuinka paljon taloudesta keskustellaan kotona. Joten taloustaitoihin liittyvä opetus edistäisi mahdollisuuksien tasa-arvoa.

Tutkimusaineistot osoittavat, että taloustaitojen opetuksessa on paljon parannettavaa. Esimerkiksi Nuorten talousosaaminen 2018 -tutkimuksen mukaan 90% nuorista kokee taloustaitojen opetuksen olevan liian vähäistä, ja vain viidesosa sanoo saavansa koulusta riittävät talouteen liittyvää tietämystä. TAT:in teettämässä toisessa tutkimuksessa, Mun elämä, mun rahat – opettajien talousosaaminen (TAT Talous ja nuoret, tammikuu 2019), 94 prosenttia opettajista pitää taloustaitojen opettamista koulussa tärkeänä. Mutta pelkästään kolmannes ajattelee koulun tarjoavan riittävät talousosaamisen valmiudet nuorille. Prosentti opettajista katsoi omaksuvansa riittävän tiedon taloustaitojen opettamiseksi, vain 14 prosenttia katsoi osaamisen perustuvan koulutukseensa.

Eri luokka-asteille voisi luoda soveltuvat aineistot taloustaidoista ja niiden läpikäynti helpottaisi ruohonjuuritasolla talousosaamisen lisäämistä. Toki myös se, että nuoria otetaan mukaan taloustaito-opetukseen ja sen suunnitteluun ja kehittämiseen edistäisi taloustaidon opetuksen laatua. Esimerkki konkreettisesta osallistumisesta on Nuori Yrittäjyys -kurssi (vapaaehtoinen) yläasteella, jossa opettaja toimii auttavana kätenä, mutta itse oman yrityksen ja liiketoiminnan toteutus laitetaan nuorten harteille. Toinen konkreettinen keino taloustaito-opetuksen elvyttämisestä uuteen uskoon on taloustaitojen sisällyttäminen opettajankoulutukseen. Vuonna 2021 käynnistetty TATin ja Opettajakoulutusfoorumin hanke, jossa selvitetään talousopetuksen sisällön ja laadun nykytila peruskouluissa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Hankkeessa halutaan edistää opettajien ja opettajankouluttajien tietoja ja taitoja opettaa taloutta sekä luoda talouslukutaidon linjaukset yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen. Jos hanke onnistuu tavoitteissaan, on sitä edistettävä Espoossa.

Hans Weurlander

Lähteet:

<https://tat.fi/palvelu/talouuskoulutus/>

https://tat.fi/wp-content/uploads/2021/11/Tiivistelma_TAT_Munelama_munrahat.pdf

<https://tat.fi/wp-content/uploads/2021/11/Nuorten-talousosaaminen-raportti.pdf>

<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/201803122200805096>